

Op weg naar inclusieve kinderopvang

GOAB kenniskring, grote gemeenten

12 juni 2025, Simone den Hollander
Sardes

Passende opvang: waar hebben we het over?

Inclusieve samenleving

Normaliseren

Plusopvang

Samen (op)groeien

Gelijke kansen

Thuisnabij

Gelijke rechten

Ondersteuningsbehoeften

Alle kinderen mogen meedoen

(Inter)nationale focus op inclusieve kinderopvang

- College voor de rechten van de mens (2021):
 - *Inclusieve kinderopvang komt onvoldoende tot ontwikkeling*
- VN-Comité voor de Rechten van Personen met een Handicap, november 2024:
 - *Nederland schiet tekort in de uitvoering van het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap (2016)*
- Hervormingsagenda Jeugd 2023 – 2028:
 - *Meer in het “voorveld”, Kinderopvang als basisvoorziening met sterke pedagogische basis*
- Kamerbrief in reactie op rapport Berenschot “Druk op de keten”(dec 24):
 - *Toewerken naar een inclusieve leeromgeving in 2040: “ieder kind is welkom op de kinderopvang en op school” en “passende zorg en ondersteuning is beschikbaar”*
- Verbindingsroute opvang-onderwijs-zorg (juni 2024):
 - Versterken van de pedagogische basis rond kinderen, met een focus op de leeftijd van 0-6 jaar. Rol voor kinderopvang in verbinding tussen ouders en realiseren netwerk.
- Introductie Handreiking “op weg naar inclusieve kinderopvang” (1 april 2025)

Desk research – druk op de keten van kinderopvang, onderwijs en zorg

- **Stijgende vraag:** Meer ouders maken gebruik van kinderopvang en jeugdzorg door maatschappelijke ontwikkelingen, zoals hogere arbeidsparticipatie.
- **Strengere criteria:** Strengere eisen voor financiering in de jeugdzorg leiden tot meer beroep op de jeugdwet.
- **Complexe wetgeving:** De overgang naar de Jeugdwet en ingewikkelde regels zorgen voor extra druk.
- **Maatschappelijke druk:** Ouders streven naar optimale prestaties van hun kinderen, wat leidt tot een grotere vraag naar hulp.
- **Onvoldoende preventie:** Tekort aan preventieve zorg leidt tot escalatie van problemen en duurdere zorg op latere leeftijd.

Desk research – Inclusieve kinderopvang – Knelpunten en oplossingen

- **Financiering:** Inclusieve opvang is duurder vanwege kleinere groepen en hoger geschoold personeel. Huidige financieringsmodellen zijn ontoereikend.
- **Wet- en regelgeving:** Complexe en tegenstrijdige eisen vanuit verschillende wetten bemoeilijken de implementatie van inclusieve opvang.
- **Personeelstekort:** Gebrek aan gekwalificeerd personeel voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften.
- **Samenwerking:** Betere afstemming nodig tussen kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp en met gemeente. En beter contacten met ouders.
- **Beschikbaarheid:** Vraag naar inclusieve opvang is groter dan het aanbod, vooral in buitenschoolse opvang voor speciaal onderwijs.
- **Voordelen inclusieve opvang:** Bevordert een inclusievere samenleving en voorkomt zwaardere vormen van jeugdzorg.

Landelijk beeld

- Kinderopvang ervaart toename van kinderen met extra ondersteuningsbehoefte/zorgvraag ("onbegrepen gedrag")
- Omvang, aard en ernst van problematiek verandert
- LKK (2017 t/m 2025) www.monitorlkk.nl
 - stijging aantal kinderen met extra ondersteuningsbehoefte/zorgvraag (20-25% in kinderopvang, 65% in peuteropvang)
 - taal, gedrag en/of lichamelijke/mentale beperking
- VE wordt ingezet als antwoord op deze vraag
- Ravijnjaar 2026, korting OAB en invoeging in gemeentefonds (2027?)
- Stijgend jeugdhulpgebruik
- Stijging deelname (onderinstroom) speciaal (basis)onderwijs (cluster 3 en 4)
- Invloed van beleidsvoornemens jeugdzorg, wachtlijsten, Corona

Waarom passende opvang?

- Preventief
- Arbeidsmarktinstrument
- Ontwikkelinstrument
- Urgentie

Perspectieven op kinderopvang: passend/inclusief

Passende kinderopvang

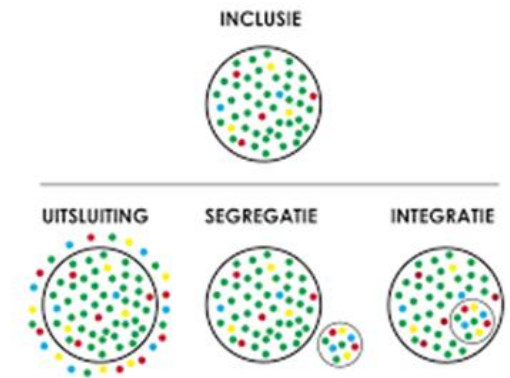
Het bieden van opvang afgestemd op de individuele behoefte van elk kind

- Individuele aanpassingen aan de behoeften van het kind
- Specifieke zorg en ondersteuning
- Speciale materialen, methoden of structuren
- Mogelijk gescheiden opvang voor kinderen met specifieke behoeften

Inclusieve kinderopvang

Het creëren van een omgeving waarin álle kinderen, ongeacht hun achtergrond, beperking of zorgbehoefte, samen kunnen opgroeien en leren

- Gemeenschappelijke opvang voor álle kinderen
- Aanpassingen binnen de algemene groep om ervoor te zorgen dat iedereen kan deelnemen
- Stimuleren van interactie tussen alle kinderen
- Focus op sociale integratie en het bevorderen van wederzijds begrip en empathie

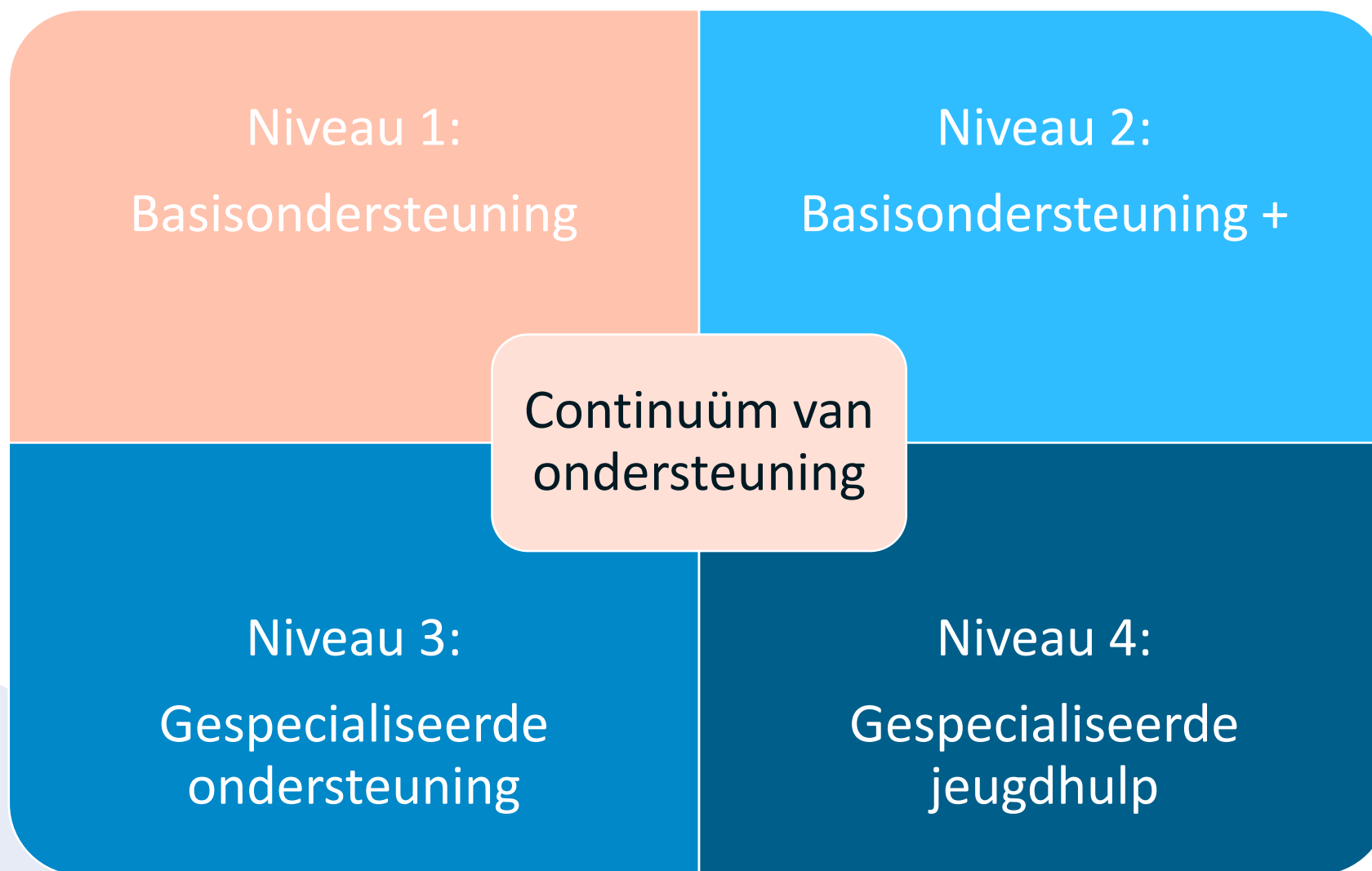
Bouwstenen voor een passend aanbod

Gespecialiseerd
aanbod

Sterke
basiskwaliteit

Lokale
samenwerking

Breed continuüm van ondersteuning

Op weg naar inclusieve kinderopvang

Handreiking om binnen de huidige kaders een kinderopvangomgeving te creëren waar alle kinderen samen kunnen (op)groeien.

→ Vertrekpunt

→ Visie

→ Onderzoek & analyse

Planvorming ←

→ Uitvoering

→ Evaluatie en bijstelling

→ Wat is inclusieve kinderopvang?

→ Samenwerking en draagvlak

→ Samenwerken met ouders

→ Over de handreiking

Link naar handreiking:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2025/03/31/handreiking-op-weg-naar-inclusieve-kinderopvang>

Presentatie handreiking:

<https://sardes.nl/nieuws/nieuwe-handreiking-op-weg-naar-inclusieve-kinderopvang-beschikbaar/>

Knelpunten passende kinderopvang

- Steun of stempel?
- Financiering: te weinig structureel, veel verschillende potjes, bezuinigingen
- Wettelijke eisen en regelgeving verschillend: 3 ministeries, niet landelijk eenduidig
- Personeelstekorten en hoge werkdruk
- VVE is niet het antwoord
- Ontbreken van korte lijnen/verbinding tussen partners rond het kind
- Regie en toeleiding ontbreekt vaak of is te bureaucratisch
- Geen inzicht op aantallen en omvang

Geen kind tussen wal en schip

Voor elke peuter een passend aanbod

- [Artikel: Voor elke peuter een passend aanbod](#)

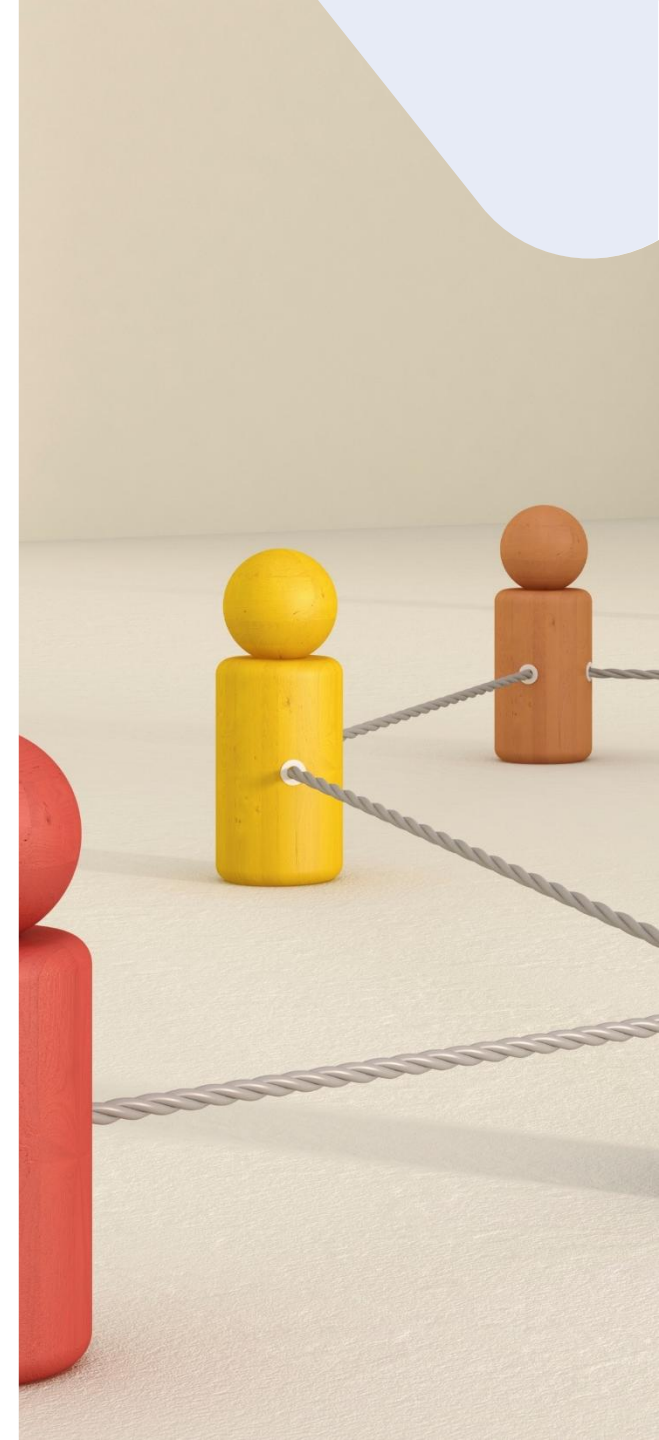
De concentratie van kinderen met zorg in de kinderopvang, met name in de peuteropvang, is groot en de kinderopvang is niet altijd in staat alle kinderen een passend aanbod te bieden. Hoe krijgen deze kinderen de ondersteuning die ze nodig hebben?

TEKST SIMONE DEN HOLLANDER EN IRIS WIERDSMA
BEELD WILBERT VAN WOENSEL

Aanbevelingen

- Ontwikkel passende kinderopvang vanuit een gezamenlijke lokale visie:
 - Passend – inclusief
 - In relatie tot ontwikkeling naar inclusief onderwijs en overige relevante beleidsontwikkelingen
 - Korte en lange termijn visie
- Gemeente als regievoerder (initiërend, coördinerend en faciliterend)
- Betrek alle partners rond het kind: werk samen. Verbindt eenieders expertise en kracht
- Bezie het vraagstuk vanuit het brede perspectief: Hoe kan een continuüm van passende ondersteuning geboden worden
- Neem de route uit de handreiking als leidraad, zodat alle aspecten/stappen aan bod komen

Nog vragen of opmerkingen?

